

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. CH.**, zastoupeného JUDr. Radanou Pekárkovou, advokátkou se sídlem Vinohrady 43, 639 00 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 9. 2004, č. j. 55 Az 766/2003 - 41,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupkyně stěžovatele advokátky JUDr. Radany Pekárkové **se určuje** částkou 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2003, č. j. OAM-2001/VL-20-P13-2002. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Zároveň žalovaný správní orgán rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 tohoto zákona.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvedl, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1

a § 46 správního řádu a v důsledku toho i nesprávně posoudil žádost o azyl. Důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly podle stěžovatele úplné, došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 správního řádu, takže správní orgán nemohl správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět. Rozhodnutí správního orgánu podle stěžovatele nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Dále uvedl, že je ohrožen na životě a nemá, kam se obrátit, protože stát takové poměry trpí a podporuje. Nemůže se podle svého tvrzení obrátit na policii v zemi původu, neboť se nechce dobrovolně vystavovat perzekuci.

V souvislosti s výrokem o neexistenci překážky vycestování se stěžovatel odvolal na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8, sjednané v Římě dne 4. listopadu 1950 (vyhlášena pod č. 20/1992 Sb.) a na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci Cruz Varas a ve věci Vilvarajah. Zdůraznil, že vyhoštění žadatele o azyl může založit odpovědnost smluvního státu podle čl. 3 Úmluvy, pokud existují vážné a prokazatelné důvody k obavám, že žadatel o azyl bude v zemi určení vystaven reálnému riziku mučení, případně nelidského nebo ponižujícího zacházení. Dále stěžovatel poukázal na čl. 53 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, z něhož plyne, že v některých případech jsou žadatelé o azyl v zemi původu vystaveni různým opatřením, která sama o sobě nepředstavují pronásledování, avšak která ve spojení s dalšími faktory mohou žadatele k tvrzení existence pronásledování opravňovat.

Současně v rámci kasační stížnosti požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Uvedl, že správně zjistil skutkový stav, pokud zjistil, že stěžovatelovy potíže spočívaly pouze v konfliktu se soukromými osobami, a že stěžovatel nikdy neuvedl žádné skutečnosti, které by ukazovaly, že by byl v případě návratu do země původu vystaven jakémukoli mučení či nelidskému zacházení ze strany státních orgánů.

Krajský soud se ve svém rozsudku ztotožnil se skutkovými i právními závěry obsaženými v žalobou napadeném správním rozhodnutí žalovaného. Uvedl, že skutečnost, že stěžovatel měl v zemi původu problémy se svým zaměstnavatelem, který se zabýval vydíráním bohatých lidí, není důvodem pro udělení azylu. Stěžovatel se v tomto případě měl obrátit na orgány země jeho původu. Jeho námitka o propletení moldavské policie s tamní mafií není jakkoli doložena. I po procesní stránce shledal krajský soud správní řízení vedené žalovaným a rozhodnutí, které bylo výsledkem tohoto řízení, zákonnými.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil, že návrh na zahájení řízení o udělení azylu podal stěžovatel dne 10. 4. 2002 a pohovor k žádosti o udělení azylu s ním byl proveden dne 22. 5. 2002. Stěžovatel v návrhu na zahájení řízení uvedl, že z domovské země odešel proto, že se dozvěděl, že osoby, pro které pracoval jako řidič, se věnují vymáhání peněz. Uvedené údaje potvrdil a upřesnil stěžovatel i při pohovoru k žádosti o udělení azylu: Uvedl, že jako řidič zažil, jak jeho zaměstnavatelé si vytipovávali různé lidi, kteří měli peníze, a vydírali je. Viděl, jak takoví lidé byli jeho zaměstnavateli biti. Když zjistil, čím se jeho zaměstnavatelé zabývají, a pochopil, že se od nich nemůže odpoutat jinak než odchodem z Moldávie, odešel v roce 1998 legálně přes Rumunsko, Maďarsko a Slovensko do ČR; odtud měl v úmyslu pokračovat ilegálně dále, někam na západ, co nejdále

od Moldávie. V ČR žil nějakou dobu a o azyl nepožádal, neboť o této možnosti nevěděl. Neúspěšně se pokusil přejít ilegálně do SRN; následkem toho mu české úřady přikázaly opustit ČR, on zde však ilegálně zůstal. Poté jej vyhledali jeho bývalí zaměstnavatelé z Moldávie a zbili ho; uvědomil si, že ani v ČR není v bezpečí, a proto se rozhodl jít dále. Při pokusu přejít ilegálně hranice do SRN byl chycen a vrácen zpět do ČR; poté požádal o azyl. V zemi původu se neobrátil na policii, nedůvěřoval jí, měl pocit, že mafie, která ho hledala, má všude své lidi. Neobrátil se ani na jiné instituce. S moldavskými úřady žádné problémy nikdy neměl, pouze s mafií. Ze zpráv Ministerstva zahraničních věci USA o situaci na poli lidských práv v Moldávii za roky 1999, 2000 a 2001, které jsou rovněž součástí správního spisu, je patrné, že v této zemi jsou lidská práva v podstatě dodržována a demokratické instituce včetně nezávislé soudní moci v principu fungují, třebaže se občas objevují excesy (zejména bití podezřelých osob ze strany policie), panuje široce sdílené přesvědčení o nezákonném sledování politiků a některá zejména politická základní práva jsou občas porušována. Spor mezi centrální mocí a separatisty v P. je již několik let veden toliko politickými prostředky a jakkoli jeho definitivní řešení není v dohledu, již více než 10 let Moldávie nezažila ozbrojené konflikty. Problémy s dodržováním lidských práv se objevují častěji ve slovanskými separatisty ovládaném P., zatímco ve zbytku země je situace v tomto ohledu uspokojivější.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nejsou dány. Řízení před správním orgánem probíhalo v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními, za dodržení zákonem zaručených práv stěžovatele a bez procesních vad, které by mohly mít vliv na zákonnost správního rozhodnutí žalovaného. Žalovaný správní orgán řádně zjistil skutkový stav, zejména podrobně vyslechl stěžovatele a opatřil si dostatečné a důvěryhodné informace o politické situaci a situaci v oblasti lidských práv v Moldávii. Zcela oprávněně pak na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl k závěru, že důvody, pro které stěžovatel žádá o azyl, nespadají mezi důvody vymezené v § 12 zákona o azylu, neboť stěžovatel se cítí ohrožen ze strany členů vyděračské skupiny, tedy skupiny osob provozujících nezákonné aktivity zaměřené na dosažení zisku, což rozhodně nelze považovat za obavu z pronásledování z azylově relevantních důvodů. Rozhodnutí správního orgánu je plně srozumitelné, jednoznačně popisuje zjištěný skutkový stav, přičemž vychází z provedených důkazů a obsahuje logicky postavené důvody, o které se opírá. Stěžovatel v kasační stížnosti ostatně ani neuvádí žádné konkrétní skutečnosti, které by měly jeho zcela paušálnímu tvrzení, že v řízení před správním orgánem došlo k porušení zákona, nasvědčovat.

Není dán ani důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., který měl podle stěžovatele (tak to lze alespoň rekonstruovat z jeho velmi nekonkrétního podání) spočívat zřejmě v tom, že soud nesprávně posoudil právní otázku, dospěl-li k závěru shodnému se závěrem žalovaného správního orgánu, že stěžovateli není nutno udělit humanitární azyl (§ 14 zákona o azylu) a že u něho není dána překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Moldávie je v zásadě fungujícím demokratickým politickým systémem s víceméně funkčními institucemi jako policie a úřady, byť se potýkající s některými problémy na poli ochrany lidských práv, zejména politických, a s dlouholetými politickými spory ohledně P. Tyto spory však již delší dobu nemají podobu ozbrojeného

konfliktu. V P. samotném, které je ovládáno tamními separatisty, pak lze vysledovat obecně nižší standard dodržování lidských práv než ve zbytku země. Stěžovatel sám se v zemi původu pohyboval v etnicky rumunské (tj. nikoli podněsterské) části Moldávie, mj. v K., a nikdy s úřady neměl problémy (zjevně se ani nijak politicky neangažoval). K České republice nemá žádný specifický vztah, zejména zde nemá žádné rodinné vazby. Vzhledem k tomu správní orgán rozhodně nevybočil z mezí daných mu zákonem a nedopustil se libovůle, neposoudil-li stěžovatelovu situaci jako odůvodňující udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, neboť jeho případ není zvláštního zřetele hodný. Správní orgán též zcela důvodně shledal, že u stěžovatele není dána překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu, neboť po návratu do Moldávie mu hrozí nanejvýš problémy se soukromými osobami, což nelze subsumovat pod žádnou ze skutkových podstat vylučujících povinnost ukončit pobyt, které by podle povahy věci u stěžovatele teoreticky připadaly v úvahu [§ 91 odst. 1 písm. a) bod 1. a 2. zákona o azylu]. Krajský soud se proto právem s tímto právním názorem žalovaného správního orgánu ztotožnil.

Rovněž pokud stěžovatel odkázal na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, která ve svém čl. 53 upozorňuje na šíři pojmu „pronásledování“, nutno poznamenat, že stěžovatelova situace v zemi původu se nepochybně ani nepřibližovala té intenzitě negativních účinků spojených např. s vystavením určitým formám diskriminačního jednání či s obecnou atmosférou nejistoty, jakou má uvedený (právně nezávazný, naproti tomu však vesměs uznávaný) výklad pojmu „pronásledování“ na mysli.

Totéž platí i pro námitky stěžovatele směřující proti výroku rozhodnutí správního orgánu o tom, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Stěžovatel namítal, že je v zemi původu ohrožen na životě, a poukázal na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, jež vykládají rozsah pojmu zákazu mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu; upozornil též na to, že vyhoštění žadatele o azyl ohroženého takovým zacházením může založit mezinárodněprávní odpovědnost státu. Tento argument obecně vzato platí; ne však v případě stěžovatele. Intenzita a charakter rozumně očekávatelných obtíží stěžovatele v případě jeho návratu do země původu zjevně nemají takovou podobu, aby se dalo u jeho osoby hovořit o situaci obdobné např. případu pana V. a dalších, kterým reálně hrozilo, že se po návratu do vlasti (Srí Lanka) mohou stát, pokud by se vrátili do míst, kde předtím na Srí Lance žili, náhodnými (doprovodnými) oběťmi bojů mezi srílanskou vládní armádou a tamilskými separatisty a tím vyvolaného násilí. Pokud i v takovém případě Evropský soud pro lidská práva shledal, že není porušením článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, pokud budou pan V., jakož i tři další žalobci vráceni za této situace na Srí Lanku, pak stěží mohl dojít k opačnému v případě stěžovatele, kterému v politicky v zásadě stabilizované Moldávii, v níž se již nevede občanská válka, hrozí možná potíže s osobami kriminálního charakteru, se kterými předtím měl kontakty.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádných z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem a kasační stížnost proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Vzhledem k neprodlenému rozhodnutí ve věci samé (několik týdnů po předložení věci Nejvyššímu správnímu soudu) nerozhodoval již o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán

měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti; navíc u stěžovatele bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 7. 12. 2004, č. j. 55 Az 776/2004 - 59, kterým mu byla ustanovena zástupkyně z řad advokátů, shledáno, že je osobou, u níž jsou předpoklady, aby byla osvobozena od soudních poplatků. Žalovaný proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Právní zástupkyni stěžovatele, ustanovené usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 7. 12. 2004, č. j. 55 Az 776/2004 - 59, přiznal Nejvyšší správní soud odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti, a sice 1000 Kč za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, a na to navázaný paušál 75 Kč podle § 13 odst. 3 cit vyhlášky.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 28. 2. 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu